

Ο ΒΡΑΧΟΣ ΤΩΝ 39

[ΖΑΚΥΝΘΙΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ]

ΟΙ Κεριοτές εἶνε οἱ κουτότεροι χωρικοὶ τῆς Ζακύνθου καὶ συνάμα οἱ πειρὸ πονηροὶ καὶ κακοί. Ζοῦνε ἔς τὸ ξερόβουνό τους σὰν ἄγριοι, δὲν πλησιάζουν ἄνθρωπο, πρὸ πάντων χωραίτη, κι' ὅταν ἰδοῦνε πῶς ἔρχεται κανένας ξένος κλειοῦνε τὸ σπίτι τους ἢ φεύγουνε γιὰ νὰ μὴ τὸν φιλοξενήσουνε. Κι' ἂν πάγῃς σὲ καμμιὰ καλύβα τους, ἀπὸ ἐκείναις ποῦ ταις λένε μαγαζειά, καὶ τοὺς ζητήσῃς λίγο νερό, ἢ θὰ σοῦ ποῦνε πῶς δὲν ἔχουνε, ἢ γιὰ νὰ σοῦ δώσουν θὰ πληρωθοῦνε. Διαφέρουνε σὲ ὅλα ἀπὸ τοὺς λοιποὺς νησιώταις. Λὲς καὶ δὲν εἶνε Ζακυνθινοί, κι' ἡ προφορά τους κι' ἐκείνη εἶνε περίεργη! μιλοῦνε σὰν Ἑβραῖοι κι' ἔχουνε δικαίς τους φράσεις ἀλλόκοταις, ἀκατανόηταις. Μιὰ φορὰ ἀρκεῖ νὰ τοὺς ἰδῇ κανεὶς γιὰ νὰ καταλάβῃ τὸ χαρακτῆρά τους. Ἐχουνε μορφὴ γλωμῆ, τὰ μικρὰ τους μάτια ποῦ πάντα τᾶχουνε μισοκλεισμένα, φανερώνουνε τῇ μεγάλῃ τους πονηράδα, κι' ἓνα ἀδιόρατο σχεδὸν χαμόγελο ποῦ ποτὲ δὲν ἀφίνει τὰ χεῖλη τους, προδίδει τὴν ἀπεριόριστη βλακεία τους. Οἱ περισσότεροι, ἀκόμα κι' ὅταν μπαίνουνε ἔς τὴν πόλι, ἀντὶ γιὰ πῖλο φέρουνε ἔς τὸ στενό τους τὸ κεφάλι λευκὸ ἢ χρωματιστὸ μανδηλι, κι' ὅλη τὴν ἡμέρα τὴν περνοῦνε κάτω ἔς τὴν παραλία, ἔς τὴν Πίσσα, ξαπλωμένοι ἔς τὸν ἴσχιο τῶν ἐλγῶν, καὶ περιμένοντες νὰ πάγῃ κανένας περιηγητής, γιὰ νὰ κερδήσουνε καμμιὰ δραχμὴ κάνοντας τάχα τοὺς ὀδηγοὺς ἔς τὰς πηγὰς τοῦ πετρελαίου.

Ἦπάρχουνε πάμπολλα ἀστεῖα ἀνέκδοτα τῆς πονηρίας τους καὶ τῆς κουταμάρας τους. Μιὰ φορὰ ἡ φουρτουνιασμένη θάλασσα ἐπαράσυρε μὲ τὰ κύματά της ἓνα γαΐδαρο ποῦ ἔβασκε ἔς τὴν ἀκρογιαλιά καὶ τὸν ἔπνιξε. Τὴν ἄλλη μέρα περνῶντας ἓνας Κεριοτής ἀπὸ τῆ θέσι ποῦ ἦταν ξεβρασμένος ὁ γαΐδαρος καὶ κυτ-

τάζοντας τὴ θάλασσα ποῦ ἄφριζε μὲ ἐλαφρὸ ψιθυρισμὸ ἔς τὴν ἄμμουδιά, ἐσῆκωσε τὸ χέρι του ἀπειλητικὰ καὶ τῆς εἶπε μὲ θυμὸ καὶ σοβαρότητα σὰν νὰ τὴν ἐπέπληττε γιὰ τὸν ἥρεμο θόρυβο ποῦ ἔκανε :

— «Τί, μωρή, τσούφου καὶ ζετσούφου ; !... νᾶχες γαιδάρους νᾶπνιγες ; !»

Ἄλλὰ τὸ πειὸ νόστιμο ἀπ' ὅλα εἶνε τὸ ἀκόλουθο ποῦ τὸ δι-
τήρησε ὡς τώρα ἢ παράδοσις.

Σ τὰ πρῶτα χρόνια ποῦ οἱ Βενετοὶ ἐλάβανε ἔς τὴν ἐξουσία τους τὴν Ἐφτάνησο, ἐστέλνανε κάθε χρόνο ἔς τὸ καθένα νησί ἓναν ἀνώτερο υπάλληλο, ποῦ εἶχε τὴν ἀξία τοῦ σημερινοῦ νο-
μάρχου. Οἱ Κεριοῦτες ὅμως δὲν ὑποφέρανε νὰ βλέπουνε κάθε χρόνο, κάθε χρόνο νὰ διορίζεται Φράγκος διοικητής, κι' ἐκάμανε συμ-
βούλιο νὰ πάγουν σύσσωμοι ἔς τὴ χώρα καὶ ν' ἀπαιτήσουνε νὰ διορισθῇ μιὰ φορὰ κι' ἓνας Κεριοῦτης διοικητής.

— «Τί, δὲν εἶνε ντροπὴ, μωρὲ παιδιὰ, ἐλέγανε μὲ θυμὸ, νᾶνε πάντα Φράγκος πρεβεδοῦρος καὶ ποτὲ κι' ἓνας Κεριοῦτης ; !»

Ἐκοινοποίησανε αὐτὴ τὴν ἀπόφασί τους κι' εἰς τᾶλλα 39 χω-
ριὰ τοῦ νησιοῦ, ἐκρίθηκε ἀπ' ὅλους τοὺς ταμπουρλοκέφαλους ὀρθὴ καὶ δίκαιη, καὶ μίαν αὐγὴ ἐκινήσανε ἀρματωμένοι 40 χω-
ρικοί, ἓνας ἀπὸ κάθε χωριό, καὶ μὲ τὸν Κεριοῦτη ἐπὶ κεφαλῆς ἐμπήκανε ἔς τὴ χώρα κι' ἐπήγανε ἔς τὸ κάστρο ποῦ ἔδρευε ὁ διοικητής. Ἐζητήσανε τὴν ἄδεια νὰ παρουσιασθοῦνε ἐμπρὸς του γιὰ νὰ τοῦ ἀνακοινώσουνε τὴν πρότασί τους.

— Ἀπαιτοῦμεν, τοῦ λένε μὲ ἐπισημότητα, νὰ διορισθῇ μιὰ φορὰ πρεβεδοῦρος κι' ἓνας ἀπὸ ἐμᾶς, ἢ ἄλλοιῶς ἔχουμε ἀπόφασί νὰ κάμουμε πράμματα μεγάλα . . .

— Τί ! κορδονόμενος ἐφώνωζε ὁ Κεριοῦτης, πάντα Φράγκος πρε-
βεδοῦρος καὶ ποτὲ κι' ἓνας Κεριοῦτης ; !

Ὁ διοικητής ποῦ ἦταν ἔξυπνος ἄνθρωπος ἐκατάλαβε πῶς τὴν εἶχε κακὰ ἂν τοὺς ἔβριζε ἢ ἂν τοὺς ἔδιωχνε μὲ τὴ βία, καὶ δειχόντας ψεύτικη ταπεινότητα τοὺς εἶπε :

— Ἐχετε δίκην, κύριοι ! ἀλλὰ τί φταίω ἐγώ ; Νᾶταν ἀπὸ τὸ χέρι μου ἀπόψε θὰ σᾶς ἔκανα τὴ χάρι ποῦ ζητᾶτε. Νὰ γυρίσετε ὅμως φρόνιμα ἔς τὰ χωριὰ σας καὶ σᾶς δίνω τὸ λόγο μου σὰν τίμιος ἄνθρωπος, πῶς θὰ γράψω ἀμέσως τὴ δίκαιη ἀπαιτήσί σας ἔς τὴ κυβέρνησί μου καὶ ὅ,τι μοῦ ἀπαντήσῃ ἐρχόσαστε ἔς ἓνα μῆνα καὶ σᾶς τὸ λέω . . .

Ἐφύγανε οἱ χωρικοὶ κατενθουσιασμένοι καὶ δὲν βλέπανε τὴν ὥρα πότε νὰ τελειώσῃ ὁ μῆνας γιὰ νὰ ἴδουνε καὶ Κεριοῦτη πρε-
βεδοῦρο ! Ὁ διοικητής ἐν τούτοις ἔγραψε ἔς τὴν κυβέρνησί του

τὸ σοβαρὸν τοῦ πράγματος, καὶ ἐζήτησε ταχεῖα βοήθεια καὶ ὀδηγίαις. Ἡ κυβέρνησις ἀμέσως τοῦ ἔστειλε μιὰ φεργάδα καὶ τὴν ρητὴν διαταγὴν, ὅταν πάγουν οἱ χωρικοὶ γιὰ νὰ λάβουν τὴν ἀπάντησι, νὰ τοὺς συλλάβῃ ὅλους, νὰ τοὺς μπάσῃ νύχτα ἔς τὸ πλοῖο καὶ νὰ τοὺς χαλάσῃ ὡς ἐπαναστάτας.

Ὁ μῆνας ἐτελείωσε καὶ πάλι οἱ χωρικοὶ ἀντιπρόσωποι ἐμπήκανε μὲ θόρυβο καὶ ἐπίδειξη ἔς τὴν χώρα γιὰ νὰ μάθουνε τὴν ἀπάντησι. Τοὺς ἐδέχτηκε μὲ ἀνοιχτὴ καρδιὰ καὶ μὲ πλαστὸ χαμογέλιο ὁ διοικητὴς, τοὺς ἔβαλε νὰ καθήσουν ὀλόγουρά του καὶ τοὺς εἶπε :

— Σᾶς συγκαίρομαι, κύριοι! ἡ πρότασί σας ἐγένηκε μ' εὐχαρίστησι δεκτὴ, καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ διορίζωνται πλειὰ Φράγχοι πρεβεδοῦροι παρὰ Ζακυνθινοί. Ἐγὼ φεύγω καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὸν ἐκλέξετε μεταξὺ σας ἐκεῖνον ποῦ θὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ. Κι' ἐπειδὴ τὸ μέρος ἐδῶ δὲν εἶνε κατάλληλο γιὰ νὰ σκεφθῆτε, σᾶς συμβουλεύω νὰ ὑπομείνετε ὡς τὸ βράδυ καὶ χωρὶς νὰ σᾶς ἐννοήσῃ κανεὶς, νὰ μπῆτε ἔς τὴν φεργάδα ποῦνε ἀραγμένη ἔς τὸ στόμα τοῦ λιμένος, καὶ ἐκεῖ νὰ συνεδριάσετε ἤσυχα καὶ νὰ ἐκλέξετε τὸν πρεβεδοῦρο τοῦ νησιοῦ . . .

Γεμάτοι ἀπὸ χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμὸ οἱ χωρικοὶ ἐδέχτηκαν τὴν πρότασι τοῦ διοικητοῦ καὶ χωρὶς νὰ ὑποπτευθοῦνε ὀλοτελα ἐμπήκανε κρυφὰ τὴν νύχτα ἔς τὴν φεργάδα . . . ποῦ ἀμέσως ἔκαμε πανιά καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν στεριά.

Ὅταν ἐπροχωρήσανε ἀρκετὸ διάστημα καὶ ἐχάσανε πλειὰ ἀπὸ τὰ μάτια τους τὴν πόλι, τότες ἀρχίσανε οἱ βλάκες νὰ ὑποπτεύωνται, ν' ἀνησυχοῦνε, νὰ τρέμουνε γιὰ τὴν τύχη τους. Ἐτοιμαζόντανε δὲ νὰ ρωτήσουν ποῦ τοὺς πηγαίνουνε, ὅταν ἔξαφνα τοὺς περικυκλώνουν ναῦταις μὲ σχοινιά. Τοὺς δέσανε σφιχτὰ δύο δύο ὀπισθάγκωνα καὶ ἔπειτα τοὺς λέει ὁ καπετάνιος μὲ λίγα λόγια καὶ μὲ ψυχρότητα :

— Εἴσαστε κηταδικασμένοι ἀπὸ τὴν κυβέρνησι νὰ κρεμασθῆτε, γιὰτὶ ἠθέλατε νὰ φέρετε ἔς ἐπανάστασι τὸ νησί. Χάρι δὲν ἔχει, οὔτε περνοῦν κλάψαις καὶ παρακίλια. Ὅποιος μονάχα ἀπ' ὅλους σας ἀποφασίσῃ νὰ γίνῃ ὁ δήμιος τῶν ἄλλων, ἐκεῖνος θὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του . . .

Κανεὶς δὲν ἀποφάσιζε νὰ γίνῃ ὁ φονιάς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅλοι ἔστεκαν ἄφωνοι, χλωμοὶ, κεραυνόπληκτοι γιὰ τὴν μεγάλην συμφορὰ ποῦ τοὺς πλάκωσε, γιὰ τὴν τύχη ποῦ τοὺς περίμενε. Ὁ καθένας ἐσκεπτότανε μὲ λαχτάρια τὸ σπίτι του, τὴν γυναῖκά του, τὰ παιδιὰ του, τὸ χωριὸν του, καὶ δακρῦζοντας ἀναθεμάτιζε τὴν ὥρα ποῦ τοῦ βουλήθη νὰ γίνῃ πρεβεδοῦρος! . . .

Καὶ τὸ πλοῖο ὡς τόσο αὐλάκωνε μὲ σιγηλὸ παφλασμὸ τὰ ἤ-
 συχα νερά, κι' ἐπροχωροῦτε ἀδιάκοπα μὲ φουσκωμένα τὰ ὀλόα-
 σπρα πανιά του, σιμώνοντας τὸ μέρος ποῦ ἀποφασίστηκε νὰ γίνη
 ἡ ἐκτέλεσις . . .

— Λοιπὸν κανένας σας δὲν ἀποφασίζει νὰ γίνη δήμεσις γιὰ νὰ
 γλυτώσῃ; τοὺς ρώτησε γιὰ ὑστερνή φορά ὁ καπετάνιος.

— Ἐγὼ! ἀκούστηκε ἀδύνατα μιὰ φωνὴ μέσα ἀπὸ τοὺς 40...
 Ἦταν ὁ Κεριοτίης ποῦ γιὰ νὰ σώσῃ τὸ κουφάρι του ἔπαιρνε 'ς
 τὸ λαιμὸ του 39 ἀθώαις ψυχαῖς! . . .

Ἐφθασε τέλος τὸ καράβι ὅτι ἐγλυκοχάραζε 'ς ἓνα ξερόβραχο,
 ποῦνε ὀπίσω ἀπὸ τὸ Κρῦο νερό, κι' ἐκεῖ 'ς τὴν ἔρμη κορυφή του
 ἐχύθηκε τὸ αἷμα 39 ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ βέβηλο χέρι τοῦ Κερι-
 οτίη, τοῦ αἵτιου τοῦ θανάτου των . . .

Ἀπὸ τότες ὁ βράχος ἐκεῖνος, ποῦ σήμερα εἶνε χωρισμένος ἀπὸ
 τὴ λοιπὴ στεριά καὶ σχηματίζει ἓνα μικρὸ ἀπότομο νησάκι,
 ὠνομάστηκε «ὁ βράχος τῶν 39.» Ἐμεινε δὲ μέχρι σήμερον ἡ
 παροιμία, ποῦ ὑπερήφανεύονται νὰ τὴν ἀκοῦνε οἱ κουτοπόνηροι
 Κεριοτίης . . . «πάντα Φράγκος πρεβεδοῦρος καὶ ποτὲ κι' ἓνας
 Κεριοτίης;!»

Ζάκυνθος, 1891.

ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΑΒΟΥΡΗΣ

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ ἱερεὺς πρὸς μέθυσον :

— Ἀκουσε, Γιάννη· δὲν σοῦ εἶπα χίλιας φοραῖς ὅτι τὸ
 κρασί εἶνε ὁ χειρότερός σου ἐχθρός;

— Μά, παπᾶ μου, γι' αὐτὸ ἴσα—ἴσα τὸ ἀγαπῶ κ' ἐγώ. Δὲν
 λέγει τὸ Εὐαγγέλιον «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν;»

Καὶ ὁ ἱερεὺς ἐν ἀμνηχανίᾳ :

— Ναί, ἀλλὰ δὲν λέγει καὶ ρά . . . τοὺς καταπίνωμεν!

* *

Ἐν τῷ Πλημμελειοδικεῖῳ. Ὁ πρόεδρος ἐρωτᾷ τὸν μάρτυρα :

— Γνωρίζεις καλὰ ἂν αὐτοὶ οἱ δύο κατηγορούμενοι εἶνε
 ὑπαδρευμένοι;

— Εἶμαι βεβαίωτος, κύριε πρόεδρε. Τοὺς ἄκουα κάθε
 μέρα ρὰ μαλλῶνον.